

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.
Pol leta „ 2.
Četrt leta „ 1.

Pri oznanilih in tako tudi pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kg. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Zaveže črke po prostoru.

SOČA

Dodatno številke se dobivajo 8 kr. v tobakarnicah na Starem trgu in v Nanski ulici.

Dopisi naj se pošiljajo vredniti naročnika pa upravništva „Soča“: Nilarijanski tiskarji v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi na se blagovoljno frankujejo. — Delavcem in drugim nepremožnim se naročnina sniža, ako se oglase pri upravništvu.

Vzdignimo svoje gospodarske zaklade!

V.

Ne moremo svojih sosedov učiti, kako naj osnovo svojega ljudstva predružačijo, če hočejo svoje gospodarske zaklade izkoristiti. Duševnih moči imajo na izbiro, da sami previdijo in izumejo, kaj jim najbolj koristi. Lahko pač previdijo, da največji zaklad med njimi je delalno moč njihovega ljudstva, ki je le vzbuditi treba, da vrednost njihovih zemljišč jako poskoči. Naravno je, da gospodje posestniki morajo svoj upljiv, ki je na njihovih zemljiščih nasproti lastnim kolonom skoraj neomejen, v to porabiti, da se zemljišča na tak način obdelujejo, da se njihovi pridelki na bližnjih trgih, ki sta Gorica in Trst ne le za Slovence, ampak tudi za Italijane, za gotov denar v vsakem letnem času lahko prodajo. Gotovo je, da zaradi ameriške konkurence pri prodajanju cereali (žita, turšice) se mora bolj na to paziti, da se z drugimi pridelki, ne z žitom, na trg pride. Za to pa je potreba kolonom več dobička dovoliti, da jih ne bo sama pokorščina, ampak tudi večji dobiček k delu priganjati.

Ako bojo italijanski posestniki tako postopali, se njihovi koloni brez njihove izgube za toliko opomorejo, da bojo lahko na odkupilo mislili, katero so že večkrat v javnih glasilih povdarjali. Pa tako, kakor vse stvari zdaj stojé, to ni lahko. Premisliti je treba, da vrednost laških zemljišč na Goriškem je velika in da koloni zvanaj svojih rok nimajo nič. Slabo bi jo toraj italijanski posestniki pogodili, ko bi se svojih posestev na korist nezmožnim ljudem znebili meneči, da dobijo za to gotovo odškodnino. Ta bi popolnoma izostajala, ker tako neodvisni koloni bi boljše, ko po navadi, ži-

veli in bi svoje polje po starem kopitu obdelovali odbijajoči vse dobrohotne poduke z besedami: „Da nò no si usa, che cost“ (Pri nas je to navada) in tako bi zgubili sami posestniki, pridobili pa le advokati, ki bi postali še le sedaj potrebni, da bi za stare posestnike pri sodiških delih potrebne tožbe in druge spise, za nove posestnike pa odgovore, ugovore, prizive in kar bi še bilo treba, in bi bilo mogoče in nemogoče.

Neprevidno pa je, če bi Italijani na to mislili, da bo država odkupila posredovala in storila, kar je bila vsled dogodeb l. 1848 z odkupilom l. 1852 storila. Misliti je treba le, da tam kmetje niso bili koloni, ampak omejeni lastniki, da grofi tudi niso imeli drugih pravic, ko do malenkostnih davščin, in da država z odkupilom prav nič ni trpela. Pa tukej se zamorejo oddane zemljišča hipotekarno zavezati, in država bi, (morebiti le glede obresti in lahko,) v bogim kolonom kaj pomagala.

Neverjetno pa tudi ni, da bi država neprisljerna tukaj prevzela poroštvo, da bojo novopečeni posestniki svoje obljube držali. In mi smo preverjeni, da nikdo na silo še misli ne, kar bi pri bistrosti Italijanov tudi ne pričakovali. Morebiti pa bi se breme poroštva moglo naložiti deželi. Goriška dežela sicer ni bogata in njo ne zastopajo le Italijani, ampak tudi Slovenci, pa blaginja deželanov mora biti med obojema narodnostima vzajemna zadeva, ker le tedaj, če vsi deželani enakomerno dobro stojimo, se je nadejati mnogo boljše prihodnosti. To tedaj ni nemogoča stvar, da bi se na nobeno odkupilo kolonov ne moglo misliti z javnim poroštvom za to, da se odkupila vestno izpolnijo ali vsaj, da se olajšajo. Ostanejo pa še vedno odkupila vsled privatnih pogodeb, pa za te ni potrebe interesirati javno mnenje.

Gledè zasebnih ali privatnih pogodeb, ki bi se pozneje sklepale, pa nam je omeniti, da morajo italijanski posestniki sami že zdaj skrbeti, da se popolnoma onemogli laški koloni s tem spet na noge spravi, da se mu vcepi pogum do dela, da on toraj z delom postane v prihodnje zanesljiv pogodnik. Kako se to doseže, bojo za Italijani sami vedeli, kajti znano je, da nobena reč k delu bolj ne vabi, ko nada dobička, katero jim posestniki na svojo korist lahko napravijo.

Žensko izobraževališče.

Dozidavanje novega poslopja za dekliško šolo v Gorici napreduje. Vse delo dovršeno mora biti koncem marca t. l. Večkrat smo že nameravali o tem poslopi našo misel povedati; ali da naravnost izpovemo, — balimo se, da se nam ne očita Bog si ga vedi, kaj. Zdaj pa, ko „Corriere“ v št. 2, l. 1. izraža na kratkem o legi tega poslopja to, kar piše „Rimski Katolik“, — torej dve enaki sodbi o isti zadevi iz načeloma popolnoma nasprotnih si taborov, — podajamo čitateljem svojim o tej zadevi sodbo „Rimskega Katolika“ doslovno:

V Gorici imamo že nekaj let žensko izobraževališče za ljudske učiteljice. Pa čò zdaj nismo imeli za to še lastnega poslopja; treba je bilo hišo najeti. Kakor sodijo nekateri, ta hiša se ni izbrala na primernem mestu, ker je preblizu gimnazije. Kdor hoče namreč, kakor mi, stvar presojati iz uravstvenega stališča, je moral že z začetka pomajevati z glavo. Tudi skušnija je učila marsikaj nevšečnega. Vedeti se mora namreč, da se večinoma ob enem in istem

LISTEK.

Črtice o potovanji v sv. deželo.

Nek Mehmed ali namestni kralj Egiptovski M. hamed se je leta 1832 mesta pooblastil, in l. 1840 je mesto zopet pod Sultanom Abdul M. hid v obojast Turkov prišlo.

Ker smo po tolikih osodah, ki so nam se predstavljaše od mesta Jeruzalema šli, da smo naenkrat dospeli do tako slavnega, za nas verne tako nemirnega mesta. Tu je vhod, duri Sion, Baben Nebi Dáúd. Tu postojimo in vidimo na desno pred nami in proti zahodu goro Sion. Tu najdemo kerš. katoliški, potem armenski samostan na Sionu. (Tu je poslopje Kajf.ša.) Izmed raznih in čudno zidanih stanovanščic ti kažejo sv. Obednico t. j. sobana, v kateri je g. Jezus posledujo večerjo s svojimi učenci obhajal.

Pusti, da to prečalostno epazko izrečem. Trepe tajočega sica stopiš v omenjeno sobano prepričan, da je tu mesto, kjer se nam je hrana za večno življenje napravila po lastnih rokah zveličarja našega Jezusa Kristusa, ali kaj, v omedlevico skoraj padeš, ono poslopje in presveti dvorana je v oblasti Turkov; pa to ni še vse hudo.

Kristijan kdor si, mlad ali star, kterege koli spola, ki v cerkev greš, premišljuj, kaj se tu na altarju godi, kdo biva tu noč in dan, grozi se in trepotaj, ako se dostojno ne obnašaš!

Meni je slabo bilo, ko sem na istem mestu skoraj klečal, kjer je miza postavljena bila, kjer se je čudež vseh čudežev godil: kruh in vino premenjeno v presveto telo: krv Jez. Kr., ki nam je živilo v večno življenje. Kaj se turška druhal tu upa, ve le, ko smo skupno hoteli zmoliti saj Oče naš, česčena si Marija in Vero v zaljubljenje odpuštkov, in to se ne da izreči. Tu na istem kraju ne smeš znamenja sv. križa narediti, ali sploh kako pobožno se vesti. V nevarnosti si, da te ne vržejo iz Obednice, od mesta, kjer je Kr. sedel in sv. sakram. postavil, blagor in zdravilo za grešnike napravil in zapovedal.

Groza! Muhamedanski fanatizem je kljuboval in še vedno sovraži vse, kar spominja na kerščanstvo in še naj bolj išče vničiti vse spomine na Kristusa izveličarja. Sion, kraj dovršenja izveličanja sveta, so Muhomedanci se na vse moči prizadevali v svoje roke vdobiti. Popotnikom v te sv. kraje so branili tja, so jih odvrčali na Sionu prenočiti. Le sv. Francišku se je zahvaliti, da je, od Božje previdnosti in mogočnosti podpiran, pred več kot 200 let skrbel in boril se, da je popotnikom v kljub toliko preganjanj že še vendar mogoče na goro Sion dohajati in sicer, dokler je leta 1551, ko so Muhamedanci z lažjo in hi-

navščino mnogo napravili, dosegel, da ravno pod poslopijem, katero so bili Frančiškani v svetišče in svetje popotnikom napravili, se na spodnjem poslopiju znajde pokopališče in Gora kralja Davida, nad katerim spoštovanje kraljevske pomaziljene osebe ne dopušča, da ima stanovanjšče kak nepomajljen.

Koliko spoštovanje kralja še toliko stotletji po smrti! Tu najde vsak pravoverni lep nauk, kako se imajo telesni ostanki človeka, ker je gledé duše po božji podobi vsvarjen, po smerti častiti kajti na sodni dan bodo z dušo združeni od smerti vstali, da bodo Kristusu Sodniku odgovor dali, kako so se vedle po potih, ki so bili ravno po Njegovi krvi in naukih za večni blagor zaznamvani in posvečeni. Naj ne boje pa tako spoštovanje le gola navada ali slepo posnemanje, da je turška druhal, z izgovorom, da vže davno posabljenega Kralja Davida spoštuje, pravovernim in pobožnim kristjanom zavirala, svojega izveličarja na posvečenih krajih moliti in mu svojo ljubezen skazovati, ter si je na ravno istih svetih mestih mošeje zidati dala, t. j. prav visoke poslopja, po katerih menijo, da svojega Allaha in Boga in njegovega preroka za vsako dobro na tem in nemem svetu privabijo. Tako je prišlo v Muhamedancev oblast mesto po Kristusu naj svetejše. Tudi se ta Vrh sv. dežele, v tadajšnji epomin še dan danes odlikuje s naslovom: Guardjan gore Siona.“

(Dalje prih.)

ložiti v izvorniku in tudi v prepisu; zato naj tedaj vsak gleda, da pravega časa ne zamudi. Pa še eden svet bi radi dali onim gospodom, ki bodo napravili priziv. Ker je že prejšnji rekurz do ministerstva prizadjal nekaj stroškov za koleke in prepis, ker bodo se sedanjim združeni še večji stroški, bi bilo morda prav, da bi tudi dotične cerkvene občine nekoliko pripomogle k pokritju stroškov; saj je reč pač dovolj jasna, da se vikariji ne potegujejo samo za se, ampak tudi za svoje naslednike, oziroma cerkvene občine. Toliko v preudarek.

Kanalska podružnica Sv. Cirila in Me toda vabi svoje ude k obnemu zboru, ki bo prihodnje nedeljo t. j. 18. t. m. po popoldanski službi Božji v čitalnični sobi.

Kanal 14/1 90.

Odbor.

Razne vesti.

Zlato rožo ali vrtnico boede letos, kakor smo videli, najbrže dobila naša cesarica. Ta dragocenost stane 10.000 frankov. Roža je na vejici in stoji v posodi od pozlačenega srebra, ki ima ob straneh papeževa znamenja in napis. Darilo pa pomeni tole: Zlato kaže vsemogočnost, svit in krasota ostalih kovin svetlobo nebeške modrosti. Roža se jako slovesno blagoslovi. Sveti oče, oblečen v mašniško oblečilo, čita blagoslovno molitev iz knjige, ki mu jo drži škof, druga dva škofa pa svetita. Prvi papeževi dostojanstveniki stoje okoli papeža. Papežev kamornik da kleče papežu rožo, Sveti oče sedaj pomoli in poškropi rožo z blagoslovljeno vodo, in z balzamom. Enako slovesno se tudi izroči darilo. Eden kardinal govori prejmemci besede: „Sprejmi iz rok naših rožo, ki ti jo izročamo po posebnem naročilu svetega očeta. Ta cvetlica naj ti kaže veselje vojskujoče in zmagovalne cerkve, ker roža, kraljica cvetic, je znamenje večnega slave venca.“ Kadar prejme rožo kaka cesarica ali kraljica, izreče kardinal še te besede: Vaše veličanstvo naj izvoli sprejeti to darilo in z njim božjo milost, katere prosi sveti oče za Vaše veličanstvo gospoda vseh veka vekov.“ Visoka gospa poljubi potem rožo, in kardinal naznani pričujočim papežev glavni odpustek za vse ude njih obitelji.

Kardinal Mihajlovič je nevarno zbolel, pa mu je že nekoliko odleglo. Podaril je 103.000 gld. v dobre namene. Od teh 35.000 gld. podpornemu zakladu za dušne pastirje; 20.000 gld. zakladu onemoglih duhovnikov; 20.000 gld. za stolno cerkev in 28.000 gld. raznim dobrotelnim bogočastnem zavodom (Novice.)

D.r. Bajamonti, vodja avtonomistične stranke in zagrižen nasprotnik Hrvatov v Dalmaciji je vmlr.

V ruski vojski se še spoštuje vera. „Civilizacija“ piše o tem: Ko vstopi novinec v vojaško službo, naučiti se mora vsak „deset božjih zapovedi.“ „Oče naš,“ „vero,“ ter imena vseh zaščitnikov polka in kompanije. Uči se katekizma in večkrat na teden se mu čita o dolžnostih krščanskih. Vsak vojšček je dolžan biti ob nedeljah pri božji službi, in z morajo z vojaško strogostjo paziti službujoči častniki. Bataljoni imajo svoje kapele, včasih celo kompanije. Postijo se vsak teden v sredo in petek. Jeden teden štiridesetdanskega posta so za posamezne bataljone in eskadronne posebne duhovne vaje in vojaki morajo iti k izpovedi ter prejeti presv. obhajilo. Ob Veliki noči je dolžan vsak vojak, od prostaka do generala in carja samega, z listkom se izkazati, da je prejel sv. obhajilo. To velja tudi za katoličane, katerih je mnogo med carjevo telesno stražo. — Kako pa je pri nas?

Odklonjeno pomiloščenje. Čitateljem raznih časopisov je šč v spominu, da je pri neki slavnostni priliki, ko se je napivalo prisvitlemu cesarju, napil enoletni prostovoljec Joannovic Kosuth-u, radi cesar je bil na večmesečno ječo obsojen. Tovariši njegovi, visokošolci v Budimpeštu, prosili so prisvitlega cesarja pomiloščenja zanj, — a cesar je prošnjo odklonil.

Dne 6. t. m. je bilo na Dunaji končano ljudsko števljenje. Pred desetimi leti je bilo na Dunaji 704.756 prebivalcev; pri letošnjem številjenju so jih pa našli 809.443. Pomnožilo se je prebivalstvo dunajsko od l. 1880. za 104.687 prebivalcev, torej za 14,7%. Število imajiteljev stanovanj se je pomnožilo od 150.098 na 174.388. Pri skupnem številu niso všteti prebivalci dvornih poslopj (4020) in ne posadka (22.000 mož.) Pomenljivo je, da se je v okraju Leopoldstadt pomnožilo število prebivalcev za 36.040 vseh naseliten židov iz Ruskega in Galicije.

Zagreb po zadnjem štetju. V mestu Zagrebu je bilo 31. grdnja 1890 hiš 2113, moških prebivalcev 18.139, ženskih 19.230, vojakov 2061, vseh

vkupe torej 39.430. Leta 1880 je imel Zagreb z vojaštvom vred 29.880 prebivalcev.

V Ljubljani so našli z vojaštvom vred okol 30.000 ljudi.

V sedanjem okolišču Velikega Dunaja se lahko streljajo arne, zajci, klanjaci, divje gosi itd.; lahko se dobi izvrstno dunajsko vino. Lahko se greje z drvmi, ki so rastle v dunajskem okolišču, ter hrani z mesom in kruhom, ki se je pripravilo v istem okolišču mesta. Dunajsko prebivalstvo se ne peča več le s kupčijo in obrtom, kakor stanovniki po drugih velikih mestih, marveč peča se tudi z vinorejo, čebelarstvom in gozdarstvom.

Telefonske kape. Kor smo brali v italijanskih listih, uvedlo boede tamošnje vojno ministerstvo pri vojaških vajah telefonske kape (berretto telefonic). Pri stranicah takih kap, ki bodo priležne ušesem, prirejen boede telefonski aparat. Rabile se bodo take kape posebno za artilerijo, katere boede dobivala povelja od glavnega poveljništva po telefonski žici. Ne boede tedaj treba po tem tokom dirjati ordinančnim oficirjem sem ter tja, kakor je to doslej moralo biti.

Pozor o večni luči!

Pred letom je podpisani v „Soči“ in drugih javnih glasilih priporočal preč. cerkv. oskrbništvom svoje nove izumljive stenje in vse potrebščine za večno luč. V tem času prejel je mnogo naročil. Večina preč. naročnikov se je pohvalno izreklo v delu podpisanega in le nekateri so se pritožili, da jim kakor ti stenje, tako tudi Gersheim-ovi ne goré, ali k' večjemu v dobrem olji 4—5 dni. Da so bile enake pritožbe opravičene, prepričal se je podpisani sam. a čudil se je belj Gersheim-ovim stenjem, kakor svojim, ki so pripravljene za bolj dobro olje. Tem nedostatkom je krivo edino slabo olje, ki ni pravo oljniko olje in katerema je primešano več ali manj druge mašče ali tolšče; kaplica tacega olja se drži lampe, lesa ali kamena kakor smola in tak madež je teško odpraviti.

Tudi so se preč. cerkv. oskrbništa gotovo prepričala, da pri naročbah ne dobé vedno ednega olja. To je podpisanemu izlastne skušnje predobro znano. Skušal je toraj pripraviti za dobro olje eno vrst, za slabše olje drugo vrst stenjev, kar se mu je tudi popolnoma posrečilo, in novejši izumljeni stenji mora goréti celo v takem olji v katerem ne Gersheim-ovi ne navadne, „dušiče“ ne goré in to v hujšem mrazu z močno in veliko svetlobo.

Gledé na različne vrste olj, razpošiljal bo podpisani stenje v skatljicah po 110 kosov in sicer 80 novejših, dvoje vrst, za slabše olje, ki goré od 7—9 dni in bodo stali s tremi podlagicami vred gl 1.60

Podpisani je pripravljen razpošiljati te skatljice na zahtevanje brezplačno, plača naj se mu še le po poskušnji. Ko bi bil kateri izmed starih preč. naročnikov z dosedanjimi stenji nezadovoljen, naj se oglasi po dopisnici, podpisani mu jih nadomesti z' novejšimi.

Tudi ima še v zalogi glaže rudče po 95 kr. vijolčaste po 70 kr. in bele po 55 kr., a olje bo razpošiljal na sahtevo le, ako boede imel dobro in sposobno za dosedajno vrst stenjev ki goré od 9—11 dni.

Za obilno naročbo se priporoča najudanejšo

VALENTIN KOFOL

farni cerkvenik.

Kanal, dne jenerja 1891.

Zurückgesetzte Seidenstoffe

mit 25%, 33%, 50% und 50% Rabatt auf die Original-Preise vers. meter- und robenweises portcu. zollfrei das Fabrik-Dépôt G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

5 do 10 gld. na dan

prisluzi gotovo

brez da mu je treba glavnice na lastni dobiček ali zgubo, kdor prevzame razprodajo postavno dovoljenih lozov in državnih denarzeljavnih papirjev. — Ponudbe je pošiljati:

„Lose“ an die Annoncen-Expedition

J. Danneberg, Wien, I., Rumpfgasse 3.

Izdaten, stalen, postransk dohodek si lahko prislužijo sposobne in zanesljive osebe (dodržnim žendromom se daje prednost), ki pridejo večkrat z občinstvom v dotiko.

Poprašuje se:

„G. S. 1890,“ Graz postlagernd.

Pošilja blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

priporoča se vljudno pri visoko častiti duhovščini v napravo cerkvenih posod in odja najnovejše oblike, kot: monstranc, kelihov itd. itd. po najnižji ceni.

Stare reči popravi, ter jih v ognju pozlati in posrebri. Na blagovoljno vprašanje zadovoljno odgovarja.

Pošilja blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

RESEN OPOMIN

vsem, ki še nimajo police.

Polica (pismo, ki dokazuje, da je kdo zavarovan) je potrebno posebno če kdo hoče izposoditi si denar na zavarovano blago, ali pa če kdo hoče s testamentom postaviti kako volilo za svojo družino, (polica velja kakor gotovo denar); ona je potrebna z dolženim posestnikom hiš in zemljišč, ker pri nagli smrti se dedičem izplača zavarovana vsota, tako da ni treba smatrati, da njihove upepremakljive se proste dolgo; za novo poročene je police važna, ker ona omogoči, da se poročeni in otroci brezpogojno preskrbijo; tudi služi police kot kavcija ali pologa, in pri družabnikih v kupčij kot vzajemna varščina; s police pri zavarovanjih za življenje se vselej najbolj varno, varčno in dobro naloži denar, in toraj je police več vrednosti, ko so hranilnice.

Kako se najlože in najbolje police dobi, brezplačno pove ustmeno in pismeno varovaje skrivnost: Viši nadzornik za zavarovanje Klein Dunaj.

I. Ob. Donaustrasse 59 od 3-5 ure.

Brezplačne porzvedbe v vseh zadevah, ki tičejo kreditu proti zavarovanju na nepremičnine in brez zastave.

Odlikovanje z svetovnih razstav:

v Londonu 1862, Parizu 1867, na Dunaji 1873 in spet v Parizu l. 1878.

Prodaja klavirjev s plačilom na obroke.

Klavirji za koncerte in za dom, kakor tudi pianini iz slavno znane firme: Gottfried Cramer, Wilh. Mayer na Dunaji prodajajo se po 380 gl., 400 gl., 450 gl., 500 gl., 550 gl., 600 gl. in 650 gl.

Klavirji drugih firm po 280-350 gl.; pianini drugih firm od 350-600 gl.

Dobijo se vedno v

A. Thierfelder-jevi

prodajalnici in posojilnici klavirjev na Dunaji, VII Burggasse 71.